

Спецпроекти

17:10
18.03.2025
5 хв читати

Собаки-шукачі вибухонебезпечних предметів дозволяють суттєво прискорити розмінування територій України

Фото: Interfax-Ukraine / Maria Botman

Сьогодні Україна є однією з найбільш замінованих країн світу - близько 20% земель не можуть використовуватись через окупацію чи замінування, через що з'являється потреба у нових рішеннях обстеження для швидкого повернення угідь у використання. Одним із найбільш ефективних інструментів виявились собаки технічного обстеження, що здатні ідентифікувати вибухонебезпечні предмети швидше за традиційні команди з металодетекторами. Головна перевага таких тварин полягає у їхній здатності покривати великі площі та виявляти запах вибухівки навіть крізь густу рослинність, що дозволяє значно скорочувати території, які потребують повного очищення вручну чи механічними методами.

Як зазначає програмний менеджер організації з дрсиривання тварин APOPO Ukraine Нік Гест, лише у 2025 році команди організації обстежили 1,4 млн м² територій у Миколаївській та Харківській областях, а загалом очистили від вибухонебезпечних предметів 210 тис. м².

Наразі в тренувальному центрі APOPO, що знаходиться на Кіпівщині, працює 27 українських кінологів, що опікуються 46 бельгійськими вівчарками малінуа.

Під час роботи всі собаки оснащені GPS-нашивками для точної фіксації маршруту, що дозволяє операторам чітко верифікувати відсутність забудрення.

Собак поділяють на два типи. Ті, що виявляють вибухівку, працюють на коротших 10-метрових повідках, а рослинність на ділянці для роботи собак має бути скошена. Технічний пошуковий собака працює на 25-метровому повідці та у високій траві. З другим типом працює філія британської неурядової організації в Україні The Mines Advisory Group (MAG).

"Собаки відходять на 25 метрів, зупиняються, сідаять і таким чином показують, що знайшли вибухонебезпечний предмет. В більшості випадків нам не доводиться готувати рослинність у полях перед роботою, адже собаки навчені працювати в таких умовах. Проте ми виняли, що в Україні є деякі види рослин, що заважають - чи то дратують собак, чи щось інше - тоді доводиться прибирати чагарники. Для цього партнерська організація MAG встановлює дистанційні кукурізи і зрізає рослинність. Ми залишаємо її на деякий час, щоб на землі не було сліду, і лише потім собаки можуть працювати", - розповів Нік Гест.

Проте, програмний менеджер APOPO зауважив, що собаки не можуть пройти через будь-які зарості. За його словами, в деяких районах розмінувальники зіштовхнулись з величезними ділянками калючих бугорків з шипами, що подразнювали шкіру, очі та обличчя собак, тому ці ділянки не змогли обробити і лишили для інших спеціалістів.

"Хоча собаки не замінюють людей-саперів, вони діють як мультиплікатори сили, точно визначаючи заражені зони, щоб команди могли зосередити ресурси там, де це найбільш необхідно. Такий цілеспрямований підхід прискорює обстеження, зменшує кількість непотрібних розкопок і дозволяє більш безпечно та швидше повернути землі громадам", - наголосив менеджер програми з розмінування ПРООН Бен Ларк.

Отже, таке розмінування має прямий економічний ефект, адже таке обстеження прискорює відновлення сільського господарства та повернення життєдіяльності громад.

Бен Ларк також висловив думку, що за умов скоординованої міжнародної підтримки команди, що залучають собак-розмінувальників, відіграватимуть важливу роль у відновленні безпеки та засобів до існування для постраждалих громад. Проте, за його словами, розширення масштабів вимагає не тільки фінансування, а й глобальних партнерств для навчання, стандартів та систем якості, що забезпечують стійкість.

"Інвестуючи в місцевий потенціал та надійні нормативні акти, Україна може створити національну систему, в якій собаки безперервно працюватимуть разом з іншими технологіями", - додав менеджер програми з розмінування ПРООН

Ефективність цієї роботи інтегрована в загальнодержавну програму Demine Ukraine, яка координує впровадження інноваційних підходів до гуманітарного розмінування. Робота APOPO підтримується міжнародними донорами – з шести команд, між якими розподілені собаки з центру, дві наразі підтримує Програми розвитку ООН (ПРООН), дві – Європейський Союз, одну – Держдепартаментом США (працює виключно з собаками, що виявляють вибухівку), ще одну підтримує Фонд Говарда Г. Баффета.

Крім того, для забезпечення безперервності процесу підготовки фахівців, особливо в умовах низьких температур та поганой погоди, коли собаки не можуть працювати на відкритому ґрунті, у центрі підготовки використовують спеціальні теплиці. Дві з таких споруд були введені за підтримки ПРООН, що дозволяє тренувати тварин протягом усього року.

Говорячи про подальші плани, Нік Гест зазначає, що наступного року APOPO планує розширити географію робіт на Київську область у партнерстві з Асоціацією саперів України. Він додав, що наразі Ароро реалізовує пілотний проєкт у Туреччині: там залучають щурів для пошуку людей, що вижили під завалами після землетрусів.

"Це те, що потенційно може стати в нагоді після авіаудару, ракетного удару або удару дроном. Наразі ми цього не робимо тут, в Україні, проте подумасмо про це наступного року", - розповів Гест в коментарі кореспонденту агентства "Інтерфакс-Україна".

Попри доведену результативність та амбітні плани, подальше масштабування методу залежить від нормативного регулювання. Представник організації MAG Марк Ворбертон наголосив, що наразі в Україні відсутній національний стандарт для систем виявлення за допомогою тварин (ADS), що ускладнює роботу операторів. Чинні норми змушують проводити додаткове обов'язове очищення території навіть після обстеження собаками, що сповільнює вивільнення земель.

"Без ухваленого стандарту дуже важко рухатися вперед. Тому що, наприклад, попри визнання ефективності роботи собак, нам немає чому будувати подальшу роботу, адже всі мають бути сертифіковані за єдиними умовами, яких наразі немає", - пояснив Ворбертон.

Представник організації MAG вивенений, що законодавче затвердження розроблених стандартів дозволить не лише пришвидшити використання собак у будь-якому регіоні країни для розмінування, а й забезпечити єдину високу якість і безпеку робіт для всіх організацій, що займаються розмінуванням.

"Залучення собак до розмінування – це не тільки про швидкість, але також і про гнучкість. Бо собаки можуть бути значно ефективніші в умовах складного рельєфу чи густої рослинності. Ми вже масо першу напрацьовану редакцію відповідного стандарту і зараз активно працюємо зі стейкхолдерами, щоб зробити документ максимально прикладним в українських умовах і прийняти його цього року", - прокоментував "Інтерфакс-Україна" заступник міністра економіки, довкілля та сільського господарства Ігор Безжараваний.

Тема: Спецпроект Розмінування Собаки

Оформити тестову підписку на продукти агентства Читати оперативні новини в офіційному Telegram-каналі Слідкувати за головними подіями агентства у Google News

ЩЕ ЗА ТЕМОЮ

- 19:08**
21.05.2025

Україна за підтримки Японії планує запустити тристоронні формати з розмінування із Колумбією та Сирією
- 16:26**
11.05.2025

Петиція із закликом забезпечити доступ собак-помічників для людей з інвалідністю до метрополітену не набрала необхідних голосів
- 11:51**
02.05.2025

Миколаївська область розмінувала приблизно половину територій, механізм компенсації фермерам не працює – Кім
- 17:41**
24.04.2025

Україна та Ангола домовились посилювати співпрацю в гуманітарному розмінуванні
- 09:46**
23.04.2025

У Пентагоні вважають, що на розмінування Ормузу може піти пів року, – ЗМІ
- 21:06**
22.04.2025

У Пентагоні вважають, що на розмінування Ормузу може піти пів року – ЗМІ
- 12:14**
17.04.2025

Франція готова сприяти розмінуванню Ормузької протоки після завершення бойових дій – міністр оборони
- 18:19**
10.04.2025

Кабмін спрямує 1,1 млрд грн гранту JICA на потреби розмінування та меддопомоги
- 21:15**
04.04.2025

Україна в 2026 році планує розмінувати майже 10 тис. кв. км, понад 130 тис. кв. км залишаються небезпечними – Свириденко
- 18:34**
26.03.2025

Уряд спростив і розширив програму розмінування сільгоспземель

